Lietas Nr. C32294310
Lietas arhīva Nr. CA-0162-14/14

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Lieta Nr. C32294310

CA - 0162 - 14/14

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2014.gada 12. februārī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese G. Ozoliņa

tiesneses Ž. Žimante, S. Sēbriņa

ar sekretāri E. Purēnu,

atklātā tiesas sēdē Brīvības bulvārī 34, Rīgā, izskatīja civillietu /pers. B/ prasībā pret SIA „Tomis" par darba tiesisko attiecību konstatēšanu un darba samaksas piedziņu, sakarā ar prasītājas /pers. B/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2012.gada 8. marta spriedumu.

Noklausījusies tiesneses G. Ozoliņas ziņojumu, Civillietu tiesu kolēģija

APRAKSTOŠĀ DAĻA

konstatēja:

[1] 2010.gada 19.jūnijā prasītāja /pers. B/ cēlusi tiesā prasību pret SIA „Tomis" par darba tiesisko attiecību konstatēšanu un darba samaksas piedziņu.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 24.pantu, 43.panta pirmās daļas 1.punktu, prasītāja lūgusi konstatēt

darba tiesiskās attiecības starp pusēm no 2009.gada 23.septembra, piedzīt no atbildētājas prasītājas labā darba algu par laika periodu no 2009.gada 23.septembra līdz sprieduma taisīšanas dienai, vadoties no aprēķina LVL 200 (EUR 284,57) mēnesī pēc nodokļu nomaksas

[1.1] Paskaidrojusi, ka 2009.gada 23.septembrī iekārtojusies darbā SIA „Tomis" par vairumtirdzniecības menedžeri un tulku. Darba līgumu SIA „Tomis" amatpersona, kas atbildēja par personālu, vilcinājās prasītājai izsniegt. Darba alga tika nolīgta LVL 200 (EUR 284,57) mēnesī pēc nodokļu nomaksas, izmaksājot skaidrā naudā reizi mēnesī. Prasītājas darba vieta bija /adrese/, tika ierādīts galds, krēsls, dators un nepieciešamie ofisa piederumi. Prasītājas darba pienākumi bija dažādi, bet kā pamatdarbs bija preču cenu aprēķināšana, preču katalogu sakārtošana un tulkošana no poļu un krievu valodas uz latviešu valodu, kā arī starp šīm valodām, arī jāveic asortimenta reklāma, jaunu klientu meklēšana, ar kuriem varētu noslēgt līgumus par firmas preču pārdošanu. Darba pienākumos ietilpa arī sastādīt noslēgto līgumu sarakstu un atskaitīties par to firmas vadībai. To, ka prasītāja tulkojusi tekstus saistībā ar preču asortimenta iespējām un darījumu saraksti saistībā ar preču apriti, apliecinot prasītājas sarakste ar tirdzniecības partneriem un arī firmas sekretāri.

[1.2] Tāpat paskaidrojusi, ka darba samaksu līdz prasības celšanai prasītāja nav saņēmusi un atbildētāja atsakās prasītājai izmaksāt darba algu, norādot, ka tas nav bijis darba līgums, bet tirdzniecības aģenta līgums, kam prasītāja nepiekrīt, jo par nolīgtu ikmēneša samaksu veikusi konkrētu darbu, atradusies darba vietā saskaņā ar firmas noteiktu darba laiku un darba kārtību.

[2] 2010.gada 19.jūlijā tiesā saņemti atbildētājas paskaidrojumi, kuros norādīts, ka atbildētāja prasību neatzīst un lūdz to noraidīt.

[2.1] Paskaidrojusi, ka pušu starpā nekad nav tikušas nodibinātas un nav pastāvējušas darba tiesiskās attiecības. Pušu starpā 2009.gada 23.septembrī noslēgts „Līgums ar tirdzniecības aģentu". Gan no līguma formas, gan satura ir konstatējams, ka noslēgtais līgums ir atzīstams par komercaģenta līgumu saskaņā ar Komerclikuma 46.pantu. Pie šādiem apstākļiem prasītājas prasījums, kas saistīts ar darba attiecību konstatēšanu un darba samaksas piedziņu, ir nepamatots. Papildus paskaidrots, ka jautājumā par tiesisko attiecību ar prasītāju kvalifikāciju ir pieņemts Valsts darba inspekcijas lēmums, kurā konstatēts, ka pušu starpā nepastāv darba tiesiskās attiecības. Lūgts piedzīt no prasītājas tiesāšanās izdevumus.

[3] Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2012.gada 8.marta spriedumu noraidīta /pers. B/ prasība pret SIA „Tomis" par darba tiesisko attiecību konstatēšanu un darba samaksas piedziņu.

[3.1] Pirmās instances konstatējusi, ka prasītāja cēlusi prasību par darba tiesisko attiecību konstatēšanu, norādot, ka viņa tika pieņemta darbā par pārdošanas menedžeri SIA „TOMIS".

Darba tiesiskās attiecības regulē Darba likums.

[3.2] Atsaukusies uz Darba likuma 39.pantu, kas nosaka, ka darba līgums uzskatāms par noslēgtu ar brīdi, kad darbinieks un darba devējs ir vienojušies par veicamo darbu un darba samaksu, kā arī darbinieka turpmāku pakļaušanos noteiktai darba kārtībai un darba devēja rīkojumiem. Darba likuma 40.panta pirmo daļu, kas nosaka, ka darba līgums slēdzams rakstveidā.

[3.3] Secinājusi, ka lietā nav strīds par to, ka starp pusēm nav noslēgts darba līgums rakstveidā. Starp prasītāju un atbildētāju pastāv strīds par viņu starpā pastāvējušo tiesisko attiecību raksturu.

[3.4.] Atsaukusies uz Darba likuma 41.panta otro daļu, kas nosaka gadījumā, ja darbinieks un darba devējs vai vismaz viena no pusēm ir uzsākusi veikt nolīgtos pienākumus, rakstveida formai neatbilstošam darba līgumam ir tādas pašas tiesiskās sekas kā rakstveidā izteiktam darba līgumam. Darba likuma 41.panta pirmo daļu, kas nosaka, ka gadījumā, ja, noslēdzot darba līgumu, nav ievērota tā rakstveida forma, darbiniekam ir tiesības prasīt darba līguma izteikšanu rakstveidā. Šai nolūkā darbinieks var

izmantot jebkurus pierādījumus, kas attiecas uz darba tiesisko attiecību pastāvēšanu un šo attiecību saturu.

[3.5] Pirmās instances tiesa secinājusi, ka /pers. B/ ir jāpierāda savs apgalvojums, ka viņa un SIA „Tomis" bija vienojušās par veicamo darbu un darba samaksu, kā arī darbinieka turpmāku pakļaušanos noteiktai darba kārtībai un darba devēja rīkojumiem.

[3.6] Atzinusi, ka civillietas izskatīšanas gaitā netika gūti pierādījumi tam, ka šāda prasītājas un atbildētājas vienošanās būtu pastāvējusi. Nav pierādīts un nav konstatējams, ka puses savā starpā būtu vienojušās par veicamo darbu un darba samaksu, kā arī par prasītājas pakļaušanos noteiktai darba kārtībai un darba devēja rīkojumiem.

Pirmās instances tiesa par nepamatotu atzinusi prasītājas pārstāvja tiesas sēdē norādīto, ka darba tiesisko attiecību pastāvēšanu apliecina lietas materiālos esošais Saistības par komerciāla rakstura ziņu neizpaušanu raksts, ko 2009.gada 23.septembrī ir parakstījusi /pers. B/.

Secinājusi, ka no minētā saistības raksta nav secināms, ka tajā /pers. B/ ar SIA Tomis" būtu vienojušies par veicamo darbu un darba samaksu, kā arī darbinieka turpmāku pakļaušanos noteiktai darba kārtībai un darba devēja rīkojumiem, kas būtu par pamatu secināt, ka pušu starpā ir pastāvējušas darba tiesiskās attiecības.

[3.7] Pirmās instances secinājusi, ka no lietas materiālos esošā Valsts darba inspekcijas 2010.gada 16.marta paziņojuma /pers. B/ (lietas 62.lapa) redzams, ka Valsts darba inspekcija prasītājai ir norādījusi, ka, veicot pārbaudi SIA „TOMIS", Valsts darba inspekcija nav konstatējusi, ka prasītāja un atbildētāja būtu noslēgušas darba līgumu.

Vērtējot prasītājas iesniegto saraksti, kas pievienota prasības pieteikumam (lietas 5.-43.lapas), pirmās instances tiesa nekonstatējusi, ka minētā sarakste tika veikta atbildētājas uzdevumā un atbildētājas interesēs, tāpat tiesai nav pamata secināt, ka minēto saraksti prasītāja ir veikusi izpildot atbildētājas doto darba uzdevumu.

[3.8] Vērtējot liecinieces /pers. E/ tiesas sēdē sniegtās liecības, pirmās instances tiesa secinājusi, ka tās nav atzīstamas par prasītājas prasījumu pamatojošām liecībām, jo neraugoties uz to, ka lieciniece apgalvo, ka /pers. B/ ir strādājusi SIA „Tomis", tiesas ieskatā tas vērtējams kritiski, jo minētās liecības nav apstiprinātas ar citiem tiesas sēdē pārbaudītiem un novērtētiem pierādījumiem.

[3.9] Pirmās instances tiesa atzinusi, ka lietas iztiesāšanas gaitā netika iegūti pierādījumi tam, ka /pers. B/ ir vērsusies pie SIA „Tomis" ar iesniegumu pieņemt viņu darbā. Tāpat tiesa konstatē, ka nav pierādīts prasītājas pagalvojums, ka viņa ar atbildētāju tika vienojusies par jebkādu veicamu darbu, darba samaksu vai darba kārtību.

[3.10] Atsaukusies uz Civillikuma 1404.pantu, kas nosaka, ka katrā tiesiskā darījumā jāņem vērā dalībnieki, priekšmets, gribas izteikums, sastāvdaļas un forma, secinājusi, ka darba devēja griba noslēgt darba līgumu, netika izteikta, jo atbildētājas pārstāvis noliedz atbildētājas gribu jebkad noslēgt ar prasītāju darba līgumu.

[3.11] Tāpat pirmās instances tiesa konstatējusi, ka prasītāja ne prasības pieteikumā, ne tiesas sēdē sniegtajos paskaidrojumos nav norādījusi, par kādu veicamo darbu un tā apjomu prasītāja ir vienojusies ar atbildētāju kā darba devēju. Līdz ar to atzinusi, ka lietā nav konstatējama mutvārdu darba līguma noslēgšana un darba tiesiskās attiecības starp prasītāju un atbildētāju šajā lietā.

[3.12] Atzinusi, ka tā kā lietā nav konstatējama mutvārdu darba līguma noslēgšana un darba tiesiskās attiecības starp prasītāju un atbildētāju, tad nav pamata apmierināt prasību par darba attiecību konstatēšanu.

[3.13] Tā kā prasītāja nav izpildījusi ar Civilprocesa likuma 93.pantā uzlikto pienākumu pierādīt sava

prasījuma pamatotību. Tādējādi prasītājas prasījums konstatēt darba tiesisko attiecību esamību starp viņu un atbildētāju ir noraidāms un līdz ar to, noraidāms prasījums par darba samaksas piedziņu.

[3.14] Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka atbildētāja savos paskaidrojumos norāda, ka pušu starpā tika noslēgts līgums ar tirdzniecības aģentu, kas atzīstams par komercaģenta līgumu saskaņā ar Komerclikuma 46.pantu.

Ņemot vērā, ka tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas, pirmās instances tiesa secinājusi, ka šajā tiesvedībā, nav pamata vērtēt. Konstatējusi, ka līguma par tirdzniecības aģentu saturu, kā arī prasītājas un atbildētājas starpā pastāvējušās tiesiskās attiecības atbilstoši minētajam līgumam, jo tāds prasījums nav izteikts.

[4] Par Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2012.gada 8.marta spriedumu prasītāja /pers. B/ iesniegusi apelācijas sūdzību, lūgusi tiesu atcelt Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2013. gada 8. marta spriedumu.

[4.1] Apelācijas sūdzības iesniedzēja norādījusi, ka pirmās tiesa spriedumā pretēji Civilprocesa likuma 97 .panta pirmās daļas noteikumiem ir nepareizi novērtējusi faktiskos apstākļus un kļūdaini interpretējusi Darba likuma. 41. pantu.

Paskaidrojusi, ka prasītāja uzsāka veikt darba pienākumus un to neapstrīd arī atbildētājs, ka prasītāja ieradās atbildētājas birojā noteiktos darba laikos, kur izpildīja noteikta veida (nevis konkrētus gabaldarbus) pienākumus, prasītājai bija ierādīta noteikta darba vieta.

[4.2] Tāpat uzskata, ka pirmās instances tiesa nepareizi novērtējusi apstākli par vienošanās par darba algu un tās apmēru esamību, tiesa nav ņēmusi vērā, ka atbildētāja nav vispār norēķinājusies ar prasītāju, ko nenoliedz ari pati atbildētāja.

Spriedumā secinājumos nonākusi pretrunās, jo atbildētājas pārstāvis tiesas sēdē ir atzinis faktu, ka prasītājai bija galds un vieta, kur sagatavot produktu prezentēšanai, tas netiek apstrīdēts. Bija nepieciešams apskatīt preces, tulkot aprakstus, lai sniegtu prezentācijas. Bija vieta, kur sagatavot produktu prezentācijai, savukārt šos sagatavoto prezentāciju rezultātus atbildētāja izmantoja jau arī pati, neatkarīgi no prasītājas, kā prasītājas darba augļus. Tulkojumi tika veikti, izmantojot atbildētājas datortehniku, tie vēl joprojām ir atbildētājas, kā arī uzņēmuma, kurā identiskas amatpersonas un dalībnieki un faktiskā atrašanās vieta - SIA „MĀJAS ALUS" rīcībā. Prasītāja veica plaša apjoma darbu, kurš tika un vēl, joprojām, tiek izmantots atbildētājas komercdarbībā, ieņēmumu nodrošināšanā un peļņas gūšanā.

[4.3] Apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka pirmās instances tiesa spriedumā ir nepareizi iztulkojusi un piemērojusi Darba likumā nostiprināto darba devēja un darbinieka pierādīšanas pienākuma apmēra sadali.

[4.4] Apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka pirmās instances tiesa pārkāpusi likuma „Par arodbiedrībām" 14.pantu. Paskaidrojusi, ka prasītāja lūdza pieaicināt piedalīties lietā Latvijas valsts iestāžu, pašvaldību, uzņēmumu un finansu darbinieku arodbiedrību, kā trešo personu prasītājas pusē bez patstāvīgiem prasījumiem.

Pirmās instances tiesa, noraidot šādu lūgumu, nepamatoti ierobežojusi prasītājas 1950.gada 4.novembra Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.pantā un Latvijas Republikas Satversmes 92.pantā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu, kas Civilprocesa likumā nostiprinātas arī 1.pantā, tikai tādēļ vien, ka tiesa sašaurināti tulko tiesību normas.

[5] Tiesas sēdē apelācijas sūdzības iesniedzējas /pers. B/ pilnvarotais pārstāvis /pers. H/ apelācijas sūdzību uzturēja uz tajā norādītajiem apstākļiem un motīviem, uzturēja celto prasību, un lūdza to apmierināt, konstatēt darba tiesiskās attiecības starp pusēm no 2009.gada 23.septembra, piedzīt no atbildētājas prasītājas labā darba algu par laika periodu no 2009.gada 23.septembra līdz sprieduma taisīšanas dienai, vadoties no aprēķina LVL 200 (EUR 284,57) mēnesī pēc nodokļu nomaksas.

[5.1] Tiesas sēdē atbildētāja SIA „Tomis" pilnvarotais pārstāvis zv. advokāts M. Grudulis apelācijas sūdzību uzskatīja par nepamatotu, lūdza to noraidīt. Pirmās instances tiesas spriedumu uzskatīja par pamatotu, lūdz noraidīt celto prasību kā nepamatotu.

MOTĪVI

[6] Noklausoties apelācijas sūdzības iesniedzējas /pers. B/ pilnvarotā pārstāvja un atbildētāja SIA „Tomis" pārstāvja paskaidrojumus, pārbaudot lietas materiālus, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija uzskata, ka prasība noraidāma.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426. panta trešo daļu, apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības apelācijas sūdzības robežās.

[7] Saskaņā ar Darba likuma 39. pantu, darba līgums uzskatāms par noslēgtu ar brīdi, kad darbinieks un darba devējs ir vienojušies par veicamo darbu un darba samaksu, kā arī darbinieka turpmāku pakļaušanos noteiktai darba kārtībai un darba devēja rīkojumiem.

Darba likuma 40. panta pirmā daļa noteic, ka darba līgums slēdzams rakstveidā pirms darba uzsākšanas.

[7.1] Atbilstoši Darba likuma 41. panta pirmajai daļai, ja, noslēdzot darba līgumu, nav ievērota tā rakstveida forma, darbiniekam ir tiesības prasīt darba līguma izteikšanu rakstveidā. Šai nolūkā darbinieks var izmantot jebkurus pierādījumus, kas attiecas uz darba tiesisko attiecību pastāvēšanu un šo attiecību saturu.

Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka starp pusēm nepastāv strīds par to, ka starp pusēm nav noslēgts darba līgums rakstveidā. Starp prasītāju un atbildētāju pastāv strīds par viņu starpā pastāvējušo tiesisko attiecību raksturu.

[7.2] Līdz ar to, tiesai jānoskaidro, kādas tiesiskās attiecības starp pusēm pastāvējušas, ņemot vērā, ka ne visās tiesiskajās attiecībās, kurās fiziska persona apņēmusies veikt noteiktu darbu, izveidojas darba tiesiskās attiecības, kuru regulējumu nosaka Darba likums.

[8] Saskaņā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem – 2009. gada 23. septembrī starp SIA „Tomis" un /pers. B/ kā tirdzniecības aģentu, noslēgts līgums. No līguma satura izriet, ka SIA „Tomis" noslēdzis līgumu ar tirdzniecības aģentu – /pers. B/, kur SIA „Tomis" uzdod un /pers. B/ (aģents) apņemas izpildīt pienākumus reklāmas un mārketinga jautājumos, kā arī pārdot preci, kas ir firmas īpašums (lietas 47. lapa). Saskaņā ar līguma 7.1. punktu, iepriekšminētais līgums stājās spēkā tā parakstīšanas brīdī un ir spēkā līdz 2009. gada 31. decembrim.

[8.1] Atbilstoši līguma 2. punktam, aģents apņemas:

apgūt informāciju par pārbaudāmo preci;

ievākt informāciju par pircēju pieprasījumu un pretenzijām;

izteikt priekšlikumus atbilstošās firmas struktūrvienībās par reklāmas kampaņas veikšanu;

firmas noteiktajā rajonā veikt preces reklāmu;

firmas uzdevumā veikt pārrunas ar klientiem;

firmas vārdā par preču pārdošanas līgumu noslēgšanu un izskaidrot klientiem preču apmaksas un pārdošanas noteikumus;

ja pircēji pārkāpj preces apmaksas termiņus, kas noteikti ar aģentu noslēgtajā līgumā, nekavējoties veikt pasākumus, kas saskaņoti ar firmas vadītājiem, grāmatvedības un juridisko daļu, lai nodrošinātu parāda samaksu;

aģentam katru mēnesi ir jānoslēdz vismaz trīs jauni sadarbības līgumi.

[8.2] Līguma 5. punktā paredzēta atlīdzība aģentam, kur 5.1. punktā puses vienojušās, ka par kvalitatīvi izpildītu uzdevumu aģentam tiek noteikta atlīdzība 5 (pieci) % apmērā no summas, ko pircēji pārskaita uz firmas bankas norēķinu kontu, apmaksājot rēķinus par preci saskaņā ar aģenta noslēgtiem preces pārdošanas līgumiem. Līguma 5.2. punktā noteikts, ja izpildot līgumu, ko noslēdzis aģents, pircēji neievēro preces apmaksas termiņus vai citas saistības, aģentam pārstāj izmaksāt atlīdzību.

Atbilstoši līguma 5.3. punktam, aģents patstāvīgi maksā visus nodokļus un nodevas, kuri viņam tiks uzlikti, izpildot šo līgumu.

Bez tam, atbilstoši iepriekšminētajam līgumam, prasītāja /pers. B/ kā sabiedrības aģents labprātīgi uzņēmās saistības par komerciālām ziņām, ko apņēmusies neizpaust.

[8.3] Saskaņā ar Civillikuma 1404.pantu katrā tiesiskā darījumā jāņem vērā dalībnieki, priekšmets, gribas izteikums, sastāvdaļas un forma.

Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka parakstot līgumu ar tirdzniecības aģentu, saskaņā ar Civillikuma 1431. pantu, prasītāja ir piekritusi tam, ka starp pusēm tiek noslēgts komercaģenta līgums, un tā spēkā esamības laikā prasītāja nav izteikusi iebildumus pret šo līgumu.

[8.4] Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija ņem vērā, ka pēc /pers. B/ pieteikuma, to apmierinot, Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesa ar 2011. gada 16. maija lēmumu noteikusi dokumentu tehnisko ekspertīzi, kur izpētāmais dokuments ir 2009. gada 23. septembra „Līgums ar tirdzniecības aģentu" (lietas 124. lapa).

[8.5] 2011. gada 3. jūnija eksperta atzinumā Nr. numurs secināts, ka nav izdevies noteikt 2009. gada 23. septembra „Līgums ar tirdzniecības aģentu", parakstīšanas un tā otrā pusē izdrukātā teksta, izpildīšanas secību, jo paraksti lapas saistības pusē un minētais teksts nekrustojas, bet secības pastarpināti noteikšanai nav konstatēts pietiekams objektīvi pazīmju daudzums.

Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka iepriekšminētais rakstveida pierādījums - 2011. gada 3. jūnija eksperta atzinumā Nr. numurs, atbilstoši Civilprocesa likuma 97. pantam, vērtējams kopsakarā ar citiem lietā esošajiem pierādījumiem un materiālo procesuālo tiesību normām.

[8.6] Saskaņā ar Komerclikuma 45. pantu, komercaģents ir komersants, kas pilnvarots citas personas (principāla) vārdā un labā pastāvīgi slēgt darījumus ar trešajām personām vai arī sagatavot to noslēgšanu.

Atbilstoši Komerclikuma 46. pantam, komercaģenta līgums slēdzams rakstveidā.

[8.7] Komercaģenta atlīdzības kārtību regulē Komerclikuma 49.pants, kur pirmā daļa noteic, ja atlīdzība nav nolīgta, komercaģentam ir tiesības uz tādu atlīdzību, kādu attiecīgajā apvidū parasti maksā par tādu pašu vai līdzīgu darījumu noslēgšanu vai to noslēgšanas sagatavošanu. Ja šādas mērauklas nav, komercaģentam ir tiesības uz saprātīgu atlīdzību, kas nosakāma, ņemot vērā visus ar attiecīgo darījumu saistītos apstākļus. Šī panta otrā daļa noteic, ka komercaģentam izmaksājamā atlīdzība vai tās daļa, kas atbilstoši darījumu skaitam vai vērtībai svārstās, ir provīzija.

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija, izvērtējot iepriekšminēto SIA „Tomis" 2009. gada 23. septembra līgumu ar tirdzniecības aģentu /pers. B/, atzīst, ka iepriekšminētajā līgumā puses paudušas gribu noslēgt komercaģenta līgumu, nevis darba līgumu, kā to nepamatoti norādījusi prasītāja.

[8.8] Apstākli, ka puses noslēgušas komercaģenta līgumu apliecina lietā esošie rakstveida pierādījumi – 2009. gada 11. novembrī starp SIA „Tomis" kā pārdevēju un SIA /Nosaukums D/ kā pircēju, noslēgtais līgums par preču pārdošanu Nr. numurs, no kura satura redzams, ka līgumā minēto uzdevumu veikšanai vai to izpildes noorganizēšanai puses pilnvarojušas pārstāvjus, kur pārdevēja pārstāvis līgumā minēto uzdevumi veikšanai ir /pers. B/ (menedžere) (lietas 86. – 87. lapa).

[8.9] Tāpat iepriekšminēto apstiprina 2009. gada 9. oktobrī starp SIA „Tomis" kā pārdevēju un SIA „PILS TT" kā pircēju, noslēgtais līgums par preču pārdošanu, no kura satura redzams, ka līgumā minēto uzdevumu veikšanai vai to izpildes noorganizēšanai puses pilnvarojušas pārstāvjus, kur pārstāvis līgumā minēto uzdevumi veikšanai ir /pers. B/ (menedžere) (lietas 88. – 90. lapa).

2009. gada 30. novembrī starp SIA „Tomis" kā pārdevēju un SIA „TROPIKS - ALI" kā pircēju, noslēgtais līgums par preču pārdošanu, no kura satura redzams, ka līgumā minēto uzdevumu veikšanai vai to izpildes noorganizēšanai puses pilnvarojušas pārstāvjus, kur pārstāvis līgumā minēto uzdevumi veikšanai ir /pers. B/ (menedžere) (lietas 93. – 95. lapa).

[8.10] Tāpat no lietā iesniegtajiem rakstveida pierādījumiem izriet, ka darba laika uzskaites tabulām par 2009. gada novembri 2009. gada decembri, 2010. gada janvāri SIA „Tomis" tika sastādītas par šādiem darbiniekiem – /pers. K/, /pers. L/, /pers. M/, /pers. N/, /pers. O/, /pers. P/ (lietas 102. – 104. lapas, lietas 189. – 192. lapas).

[8.11] No lietas materiāliem pievienotās sarakstes starp /pers. B/ un SIA „Tomis" esošajiem un iespējamajiem klientiem (izmantojot e – pastu) izriet, ka prasītāja kā SIA „Tomis" pārstāve sniegusi konsultācijas par preces izmantošanās kārtību, tās kvalitāti, nosūtījusi sarakstus ar SIA „Tomis" piedāvāto preču klāstu (lietas 5. – 43. lapas, lietas 81. - 84).

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija secina, ka veicot iepriekšminētās darbības, /pers. B/ pildījusi ar 2009. gada 23. septembrī starp SIA „Tomis" un /pers. B/ kā tirdzniecības aģentu noslēgtā līguma 2. punktu pielīgtās saistības.

[8.12] 2010. gada 16. marta LR Labklājības ministrijas Valsts darba inspekcijas Rīgas reģionālās valsts darba inspekcijas atbildē /pers. B/ norādīts, ka 2009. gada 23. septembrī /pers. B/ un SIA „Tomis" noslēdza „Līgumu par tirdzniecības aģentu", kur no vienas puses pārstāv firma SIA „Tomis", tās valdes locekļa /pers. L/ personā un no otras puses „aģents" – /pers. B/ (lietas 62. lapa).

Šajā atbildē norādīts, ka iepriekšminētajā līgumā ar tirdzniecības aģentu, Darba likuma izpratnē, nav darba tiesisko attiecību starp darba devēju un darbinieku, kas noslēgtas uz darba līguma pamata. Līgums ar tirdzniecības aģentu nav uzskatāms par darba līgumu, kura darba tiesiskās attiecības uzrauga un kontrolē Valsts darba inspekcija. Tāpat norādīts, ka Valsts darba inspekcija nav ieguvusi pierādījumus tam, ka starp SIA „Tomis" un /pers. B/ noslēgts darba līgums.

[8.13] Tāpat Civillietu tiesu kolēģija ņem vērā, ka pēc Rīgas reģionālās valsts darba inspekcijas

amatpersonas vecākās inspektores I. Balajevevas pieprasījuma SIA „Tomis" valdes priekšsēdētājs /pers. K/ vairākkārt sniedzis paskaidrojumus, kuros norādījis, ka starp SIA „Tomis" un /pers. B/ nepastāvēja darba tiesiskās attiecības. Starp /pers. B/ un SIA „Tomis" bija noslēgts komercaģenta līgums, uz kura pamata /pers. B/ sabiedrībā darbojās kā aģents (lietas 71. – 73.).

[8.14] Izvērtējot Valsts darba inspekcijas Rīgas reģionālās valsts darba inspekcijas atbildi kopsakarā ar Valsts darba inspekcijas Rīgas reģionālās valsts darba inspekcijas lēmumu Nr. 13L -361-2009-001, ar kuru izbeigta lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka attiecīgie pierādījumi liecina par to, ka starp prasītāju un atbildētāju pastāvēja tiesiskās attiecības, kas izriet no komercaģenta līguma.

[8.15] Līdz ar to, par nepamatotu, Civillietu tiesu kolēģijas ieskatā, atzīstams apelācijas sūdzības iesniedzējas arguments, ka pirmās instances tiesa spriedumā pilnīgi nepareizi analizējusi Valsts darba inspekcijas 16. marta paziņojumu prasītājai.

[8.16] Pirmās instances tiesas sēdē kā lieciniece tika nopratināta /pers. E/, kura liecināja, ka prasītāja no 2009. gada septembra līdz 2010. gada janvārim strādāja uzņēmumā, kas nodarbojas ar mājas alus prezentācijām. Prasītāja sēdējusi savā darba vietā, viņai bija dators un telefons. Pēc prasītājas teiktā, uz darbu prasītāja gāja katru dienu. Tāpat liecināja, ka prasītājas pienākums bija meklēt klientus, viņa kontaktējās ar potenciālajiem klientiem, veikusi tulkojumus un piedāvājumus (lietas 152. lapa).

[8.17] Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija izvērtējot liecinieces /pers. E/ – prasītājas meitas, liecības kopsakarā ar citiem lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem atzīst, ka puses nenoliedz to, ka prasītāja atradusies SIA „Tomis" telpās, veikusi savus komersanta pienākumus, savukārt no liecinieces liecībām un citiem lētā esošajiem rakstveida pierādījumiem neizriet, ka prasītāja šos pienākumus veikusi kā atbildētāja darbinieks, kurš veic noteiktu darbu, atbilstoši darba kārtībai, konkrētā darba vietā un laikā.

[8.18] Civillietu tiesu kolēģija ņem vērā, ka lieciniece /pers. E/ ir prasītājas meita, kura par prasītājas – savas mātes, pienākumiem liecinājusi no mātes stāstītā. Līdz ar to secināms, ka lieciniecei nebija zināms, kādas ir prasītājas – viņas mātes, tiesiskās attiecības ar atbildētāju. Apstāklis, ka lieciniece ar prasītāju, savu māti, vairākas reizes satikusies atbildētāja biroja telpās, neliecina, ka prasītāja šajās telpās veikusi darba pienākumus, kuri izriet no darba tiesiskajām attiecībām, kas reglamentētas Darba likumā.

[8.19] Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija izvērtējot visus lietā iesniegtos rakstveida pierādījumus kopsakarā ar Darba likuma 39. pantu, 40. pantu, 41. pantu, Komerclikuma 45. pantu, 46. pantu, 49. pantu, atzīst, ka starp /pers. B/ ar SIA „Tomis" nebija nodibinātas darba tiesiskās attiecības.

[8.20] Ņemot vērā iepriekš minēto, par nepamatotu atzīstams apelācija sūdzības iesniedzējas viedoklis par to, ka pirmās instances tiesa nepamatoti sašaurināti tulkojusi Darba likuma 41 .panta pirmās daļas otro teikumu, jo no pirmās instances tiesas spriedum satura izriet, ka pirmās instances tiesa analizējusi to vai starp prasītāju un atbildētāju pastāvēja darba tiesiskās attiecības.

[9] Apelācijas sūdzības iesniedzēja norādījusi, ka pirmās instances tiesa pārkāpusi likuma „Par arodbiedrībām" 14.pantu, nav pieaicinājusi lietā kā trešo personu prasītājas pusē bez patstāvīgiem prasījumiem Latvijas valsts iestāžu, pašvaldību, uzņēmumu un finansu darbinieku arodbiedrību, tādējādi ierobežojusi prasītājas 1950.gada 4.novembra Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.pantā un Latvijas Republikas Satversmes 92.pantā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 78. panta pirmajai daļai, par trešo personu civilprocesā var būt fiziskā vai juridiskā personas, kuras tiesības vai pienākumus pret vienu no pusēm var skart spriedums lietā.

Civilprocesa likuma 80. panta trešā daļa noteic, ka iesniegumos par trešo personu pieaicināšanu un trešo personu iesniegumos par iestāšanos lietā prasītāja vai atbildētāja pusē norādāmi tie pamati, kuru dēļ trešās

personas pieaicināmas vai pielaižamas piedalīties lietā.

[9.1] Pamati, kur dēļ trešās personas bez patstāvīgiem prasījumiem pielaižamas vai pieaicināmas lietā, nav likumā uzskaitīti, un to loks var būt ļoti dažāds. Komentējamā panta trešās daļas nozīme ir tāda, ka tiesai nav jāapmierina katrs pieteikums, bet jāpārbauda, vai puses (…) iesniegumā nosauktie apstākļi patiešām rāda, ka spriedums lietā var skart trešās personas ar likumu aizsargātās intereses *(sk. Civilprocesa likuma komentāri, I Daļa, autoru kolektīvs prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā, TNA, 2011., 223. lpp).*

Civillietu tiesu kolēģija pievienojas tiesību doktrīnā paustajam viedoklim ka, mērķis trešo personu iesaistīšanai ir trešo personu tiesību aizsardzība (*(sk. Civilprocesa likuma komentāri, I Daļa, autoru kolektīvs prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā, TNA, 2011., 225. lpp).*

[9.2] No lietā iesniegtajiem rakstveida pierādījumiem izriet, ka prasītājas pārstāvis iesniedzis tiesā lūgumu, kur pamatojoties uz Civilprocesa likuma 78. pantu, lūdzis tiesu pieaicināt piedalīties lietā Latvijas valsts iestāžu, pašvaldību, uzņēmumu un finansu darbinieku arodbiedrību kā trešo personu bez patstāvīgiem prasījumiem. Kā pamatojumu norādot to, ka prasītāja kopš 2008. gada ir šīs arodbiedrības biedre (lietas 142. lapa).

Saskaņā ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2012. gada 23. februāra protokollēmumu iepriekšminētais pieteikums noraidīts, norādot, ka nav konstatējams, ka ar spriedumu varētu tikt aizskartas arodbiedrības intereses.

[9.3] Ņemot vērā iepriekš minēto, Civillietu tiesu kolēģija atzīst par nepamatotu apelācija sūdzības iesniedzējas argumentu par to, ka nepieaicinot lietā kā trešo personu attiecīgo arodbiedrību, pirmās instances tiesa ierobežojusi 1950.gada 4.novembra Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.pantā un Latvijas Republikas Satversmes 92.pantā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu, jo pusēm negodprātīgi realizējot procesuālās tiesības, tās var kalpot tiesas procesa nepamatotai novilcināšanai *(sk. LR Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2004. gada 14. janvāra spriedums lietā nr. SKC – 25. Grām.: Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta spriedumi un lēmumi 2004. – Rīga: Latvijas Tiesnešu mācību centrs, 2005, 684. – 688.lpp).*

[9.4] Atbilstoši likuma „Par arodbiedrībām" 14. pantam, arodbiedrībām ir tiesības pārstāvēt un aizstāvēt savus biedrus valsts iestādēs un citās organizācijās darba attiecību, veselībai nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas, dzīvokļu un citu sociālo un ekonomisko interešu jomā, individuālo un kolektīvo strīdu izskatīšanā, kā arī griezties tiesā savu biedru tiesību un interešu aizstāvībai.

Savukārt likuma „Par arodbiedrībām" 15. pants noteic, ka nav pieļaujama ar arodbiedrības biedru noslēgtā darba līguma laušana pēc darba devēja iniciatīvas bez arodbiedrības iepriekšējas piekrišanas, izņemot gadījumus, kad tiek pārkāpta darba disciplīna un darba līguma noteikumi.

[9.5] Civillietu tiesu kolēģija konstatē, kas celtās prasības priekšmets ir darba tiesisko attiecību konstatēšana un darba samaksas piedziņa, līdz ar to, secināms, ka starp pusēm nepastāv strīdas par darba tiesisko attiecību izbeigšanu.

[10] Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa pamatoti atzinusi, ka starp /pers. B/ ar SIA „Tomis" nebija nodibinātas darba tiesiskās attiecības, taču nav izpildījusi pienākumu izvērtēt visus lietā iesniegtos pierādījumus, atbilstoši Civilprocesa likuma 97. pantam.

REZOLUTĪVĀ DAĻA

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 432.-434.pantu, Civillietu tiesu kolēģija

nosprieda:

noraidīt /pers. B/ prasību pret SIA „Tomis” par darba tiesisko attiecību konstatēšanu un darba samaksas piedziņu.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Pilns spriedums sastādīts 2014. gada 18. martā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese	/paraksts/	G. Ozoliņa
Tiesneses	/paraksts/	Ž. Žimante
	/paraksts/	S. Sēbriņa